ದಂಪತಿಗಳ ಹೆಸರಲ್ಲಿ ಅಳತೆಹೋಲು

೧ ನೆಲೆಹೊಲ ನಿವೇಶಣಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಲು ನಾನಾ ಅಳತೆಗೋಲನ್ನು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿವೆ. ಅಂತಹ ನೂರಾರು ಫ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಅನುಲಕ್ಷಿಸಿ,ಅವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ತೆರನಾಗಿ ವಗೀಕರಿಸಬಹುದು:

ಅ. ಫ್ರಮಾಣವಾಚಿಯಾದ ಅಳತೆಕೋಲುಗಳು

ಮೂವತ್ತುಗೇಣ ಘಳೆಯ ಕೋಲಲು ಮೇರೆಯಾಗಿ

[ಸೌ.ಇ ಇ.೧೫, ೫೭ .೧೧೮೪. ದಂಬಳ (ಧಾಜಿ/ಮುಂಡರಗಿತಾ)ಪು. ೭೮ಸಾಲು: ೮೨]

ಮೂವತ್ತೆರಡು ಗೇಣ ಕೋಲು ಕೊಟ್ಟ

[ಅದೇ,೬೯.೧೧೪೮. ಶಿರೂರ (ಬಿಜಾಪುರಜಿ/ಬಾಗಲಕೋಟೆ ತಾ)ಪು.೫೧]

ರಾಜಹಸದಲೆಕ್ಕಯ್ಗಲ ಇಪ್ಪತೋಂದುಕ್ಕ

ನೀಳ[ಸೌ.ಇ.ಇ.೨೦, ೨೪೮, ೧೨೨೮,ಸೌಂದತ್ತಿ.ಪು .೩೦೮.ಸಾಲು ೭೮]

ಆ. ಸ್ಳವಾಚಿಯಾದ ಅಳತೆ ಕೋಲುಗಳು

ಅಂತು ಅಂಣೆಗೆಜಿಯ ಕೋಲೊಳು ಬಿಟ್ಟು

[ಅದೇ ,೫೪,ಸು ೧೧೫೭.ಮಲ್ಲಸಮುದ್ರ (ಧಾಜಿ/ಗದಗತಾ)ಪು.೭೧.ಸಾಲು:೧೪]

ನವಿಲುಂದಗೋಲಿನಳೆದುಸರ್ವ್ವನಮಸ್ಯವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ

[ಸೌ.ಇ.ಇ೨೦, ೨೪೮.೧೨೨೮.ಸೌಂದತ್ತಿ(ಬೆಳಗಾವಿಜಿ./)ಪು.೩೦೮ಸಾಲು:೭೭]

ಇ. ವ್ಯಕಿವ್ಯಾಚಿಯಾದ ಕೋಲುಗಳು

ಘಾರಾಪೂರ್ವ್ವಕಮಾಡಿ ದೇವರ ಪೊಲದಿಂ ಮೂ

ಣ'ಂಗಳೇಳು ದಾನಚಿನಾಮಣಯ ಘಳೆಯ

[ಸೌ.ಇ.ಇ.೧೫ ,೫೯೬.೧೨

ಶಕುಂಟೋಜಿ(ಬಿಜಾಪುರಜಿ/ಮುದೇಬಿಹಾಳತಾ)ಪು.೩೯೦ಸಾಲು:೭-೮]

ಮೂವತ್ತು ಗೇಣು ಬಾಚಿ ವಿಡಿಯಲು

ದಾನಚಿಂತಾಮಣಯ ಹ್ಘಳೆಯೆನಿಸುವಾ

ಆ ಘಳೆಯಲು

[ಸೌ .ಇ. ಇ. ೧೮,೩೮೧.೧೨೭೮.ಬಿಜಾಪುರ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ. ಪು. ೪೬೨.ಸಾಲು:೪೯-೫೧]

ಒಱಂಟರ ಮಲ್ಲನ ಘಳೆಯೊಳ ಅಳೆದು ಬಿಟ್ಟು ಕರಿಯ ನೆಲಂ

[ಎ.ಇ.೧೨.೩೨-ಬಿ. ೧೦೭೭.ಪು.೨೮೩:ಸಾಲು:೯]

ಬಿಟ್ಟಕೆಯಿ ವೊಱಂಟನ ಮಲ್ಲನ ಕೋಲ ಮತ್ತರು

[ಅದೇ, ೩೭-ಎಫ. ೧೧೨೫ .ಪು ೩೩೫-೩೬, ಸಾಲು:೯]

ಕೋಲು ಎಂಬುದು ಭೂಮಿಯ ಅಳತೆಗಾಗಿ ಬಳಸುವ (ಬಿದಿರ) ಕಡ್ಡಿ .ಇದು ಅಚಕನ್ನಡದ ಮಾತು. ಇದರ ಸಮಾನರ್ಥಕ ಶಬ್ದವಾಗಿ ಗಟಿ–ಗಳೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನೋ ಬಳಸುವರು, ಅಚಕನ್ನಡ ಮಾತಾದ ಇದು ಕೂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳೆಯುವ ಒಂದು ಅಳತೆಗೋಲು.

ಮೇಲಿನ ಅಳತೆಗೋಲುಗಳಲ್ಲಿ ವಕ್ತಿಯ ಬಿರುದನ್ನೇ ಹೊತ್ತಿರುವ ಕಡೆಯ ಎರಡು ಅಳತೆ ಕಡ್ಡಿಹಳು, ಕನ್ನಡ(ಶಾಸನ) ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವನನ್ನು ಪಡೆದಿವೆ. ಚಾಳುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಾಪಿಸಿದ, ಇನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನೃಭವದಿಂದ ಆಳಿ ಮರೆಗೆ ಸರಿದಿದ್ದ,ಬಾದಾಮಿ ಚಾಳುಕ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಮರುಹುಟ್ಟು ಕರುಣಸಿದ ಸಾಮ್ರಾಟ ಇಮ್ಮಡಿ ತೈಲಪನಿಗೂ,ಈತನ ಮಗ ಇಱವ ಬೆಡಂಗ ಸತ್ಯಾಶ್ರಯನಿಗೂ, ಬಲಗೈ ಬಂಟರಾಗಿ ಜೀವ ತೆತ್ತ ಸಾಹಸಿಗರ ಕುಟ್ಟುಂಬ ದಾನ ಚಿಂತಾಮಣ ಅತ್ತಿಮಭೆಯದು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಪುನ್ನ ಮಯ್ಯ ಚಾಳುಕ್ಯ ಚಕ್ರಾಧಿಪತ್ಯದ ಪರವಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ಸರಿತ್ತಿನ ತೀರದಲ್ಲಿ ಗೋರಾಡುತ್ತ ಮಡಿದನು. ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆಯ ಗಂಡ ನಾಗದೇವನೂ ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ವೀರಮರಣ ಪಡೆದನು. ಅತ್ತಿಬ್ಬೆಯ ಪುನಮಯ್ಯ ವಲ್ಲ ಎಂಬ ಅಯ್ವರು, ಮಗ ಅಣ್ಣಿಗ ದೇವ –ಎಲ್ಲರೂ ಚಾಳುಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂಚಿದವರು. ಈ ವಂಶದ ಸಾಹಸ ತ್ಯಾಗ ಹೋರಾಟ ದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಪೊನ್ನನು ದಾಂತಿಪುರಾಣ ದಲ್ಲಿ , ರನ್ನನು ಅಜಿತಪುರಾಣದಲ್ಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನು ಸಮಯ ಪರೀಕ್ಷಯಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಿದಾರೆ [ಕಮಲಾಹಂಪನಾ: ಗುಣದಂಕಕಾರ್ತಿ ಅತ್ತಿಬ್ಬೆ .೧೯೯೩]

ಚಾಳುಕ್ಯ ಚಕ್ರಾಧಪತ್ತ್ಯದ ಅಭ್ಯು ದಯಕ್ಕೆ ಸುಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದಲ್ಲದ್ದೆ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ,ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದಾನಚಿಂತಾಮಣ ಅತ್ತಿಬ್ಬೆಯ ಗುಣ ದೀಲ ಪರಾಕ್ರಾಮ ದಾನಗಳನ್ನು ಮೇಚಿ ‘ದಾನಚಿಂತಾಮಣ’ ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ಆಕೆಯ ಯಶೋಗಿಡೆಯನ್ನು ಸುಮಾರು ನಲವತ್ತು ಶಾಸನಗಳು

ಸರಿಸಿವೆ [ಕಮಲಾಲ್ಷಂಪನಾ; ಅಭಿಲಾಷಿತಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ 'ಸಮದರ್ಶಿ' ೧೯೯೬–೮೪]

ಇಷ್ಟಲ್ಲದೆ ಈ ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ ಮನೆತನದ ಉಪಕಾರ ಮತ್ತು ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಚಾಳುಕ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು ನಾನಾರೂಪದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಕೃತಜತೆಯನ್ನು ತೋರಿದ್ದಾರೆ.ಅವುಗಳ್ಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎಂದರೆ ಈಪುಟ್ಟ ಸಂಟಪ್ಪಣದಲ್ಲಿ ಉಲೇಖಿಸಿ ತೀರಿಸಿರುವಂತೆ, ಅಳತೆಗೋಲುಗಳಿಗೆ ಅತ್ತಮಬ್ಬೆ ಮತ್ತು ನಾಗದೇವ ದಂಪತಿಗಳ ಹಸರನು ಇಟ್ಟರುವುದು. ಹೀಗೆ ಅಳತೆಕೋಲುಗಳಿಗೆ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡುವಾಗ ಕೂಡ ಈದಂಪತಿಗಳ ಫ್ರಶಸ್ತಿರೂಪದ ಹೆಸರುಹಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸಿರುವುದು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದ ಮತೊಂದು ವಿಶೇಷತೆ. ಅತ್ತಿಬ್ಬೆಗೆ ಹಲವು ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದರೂ ಫ್ರಶದ್ದವಾದದ್ದು 'ದಾನಚಿಂತಾಮಣ' ಎಂಬುದು ನಾಗದೇವನಿಗೂ ಹಲವು ಫ್ರಶಸ್ತಿಗಳಿದ್ದ ವಾದದು ಒಊಂಟರ ಮಲ ಎಂಬುದು. ಹೀಗೆ ದಂಪತಿಗಳ (ಫ್ರಶಸ್ತಿ) ಹೆಸರನ್ನು ಚಾಳುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭೂಮಿಯ ಅಳತೆಗಾಗಿ ಬಳುಸುವ ಅಳತೆಯ ಕೋಲುಗಳಿಗೆ ಇಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಗಂಡ ಹೆಂಡತಿಯರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಲಾಗಿದೆ; ಇಂತಹ ದಾಖಲೆ ಇನೊಂದು ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಇದರ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಫ್ರಕಟಸತ್ತದೆ.